

Fialová Pětidemolice lační po lehce dostupných penězích a porušuje slib. Zavést chce i další daň

- editor007 | 9. července 2024

ČESKO: Příjem z mimořádné daně neboli windfall byl už v červnu vyšší, než kolik stát plánuje vybrat za celý rok. Nejvíce odvádí stejně jako loni ČEZ. Logická otázka je, proč má daň nadále platit, když se z jejich výnosů měly pokrýt jen mimořádné výdaje. Takto vláda nadále působí, že chce z vybraných peněz pokrývat běžné výdaje rozpočtu a pomáhá si snižovat schodek. Ministr financí Zbyněk Stanjura (ODS) před pár dny řekl, že pro další trvání daně není důvod. Jenže má za sebou zbytek koalice, na který se může nakonec vymluvit.

Windfall tax uvalil stát na energetické, petrochemické a těžební firmy a na velké banky. U energetik byly zdůvodněním jejich neočekávané příjmy v důsledku razantního růstu cen energií. Samotná windfall tax za loňský rok státu přinesla cca 39 miliard, dominantně se ale na příjmech podílely energetické firmy, které odvedly 34,4 miliardy korun, nejvíce ČEZ.

Šéf právního oddělení ČEZ Ondřej Landa na nedávné valné hromadě uvedl, že konkrétně skupina loni odvedla státu na windfall tax 30,1 miliardy korun. Na zálohách na windfall tax za letošní rok společnost za první dvě čtvrtletí zaplatila 15 miliard korun a za další půl rok plánuje zaplatit stejnou částku. Predikce pro odvod za windfall tax za celý letošní rok se podle něj pohybují mezi 25 až 32 miliardami korun.

Mimořádná daň měla kompenzovat výdaje, jaké stát měl kvůli energetické krizi, respektive kvůli prudkému zvýšení cen energií pro spotřebitele. To znamená zastropování cen elektřiny a plynu, úsporný tarif a odpuštění příspěvku na podporované zdroje energií. Ten už nyní lidé v rámci regulované složky elektřiny stejně zase platí.

Letošní rozpočet počítá s celkovými ročními příjmy z windfall tax ve výši 17,2 miliardy korun. To už by mělo pokrýt veškeré zmíněné mimořádné výdaje z loňského roku. Přitom příjem z mimořádné daně byl v červnu vyšší než cílová částka. Stát získal druhou letošní zálohu na windfall daň ve výši 5,5 miliard a od začátku roku už na ní vybral dohromady 18,2 miliardy. Přesto má stále mimořádná daň platit i za zdaňovací období 2025, jak se původně rozhodlo. A čeká se na „podrobnější analýzu“ zúčtovaných daňových záloh.

O víkendu se ozval ministr financí s tím, že pro takové trvání není důvod. „Podle mě by měly být mimořádné příjmy z windfall tax a odvody z nadměrných příjmů výrobců elektřiny více méně vyrovnané s výdaji státu na pomoc domácnostem i firmám s vysokými cenami energií. Pokud to tak bude, není důvod, aby windfall tax trvala celé tři roky,“ vyjádřil se.

Koalice se příjmů z mimořádné daně jen tak nevzdá

Jenže se zároveň ohání tím, že o tom bude probíhat jednání v koalici a že na ostatní strany koalice musí brát ohled. A pro zrušení windfall daně je z pouze TOP 09 s tím, že „nemá smysl mít takové opatření“. Zbylé strany koalice se zrušení daně alespoň pro rok 2025 brání. Jednoduše proto, že by to znamenalo výpad příjmů do rozpočtu, což se jim nelíbí. To jde přitom zcela proti myšlence, že má daň pokrýt mimořádné výdaje. A vychází-li se ze zmiňovaného očekávaného příjmu za letošní rok,

tedy oněch 17 miliard, znamenalo by to, že se z příjmů z mimořádné daně budou hradit už jiné než mimořádné výdaje, a tedy to, že vláda si tak jen pomáhá snižovat rozpočtový schodek.

Starostové, Piráti i lidovci tvrdí, že doba trvání daně byla odsouhlasena a „nevidí důvod“ pro to, aby se zkracovala. „Odsouhlasili jsme nějakou dobu trvání. Pokud by se to mělo měnit, tak jediné s dalšími návrhy, které budeme projednávat i s doporučeními NERV (Národní ekonomická rada vlády),“ říká například šéf pirátských poslanců Jakub Michálek.

Do toho by ještě Starostové, Piráti a lidovci rádi zavedli sektorovou daň na banky, protože z windfall tax čekali větší výnos. Od začátku se přitom upozorňovalo na to, že výnosy z mimořádné daně nebudou vládou očekávaných 33 miliard korun. Banky za loňský rok nakonec odvedly do rozpočtu na zálohách 700 milionů korun.

„My to téma zvedáme, protože vidíme, že jednak se nenaplnila windfall tax tak, jak si vláda představovala. Protože banky jsou velmi dobré v optimalizaci zisku, respektive vyvádění peněz svým matkám. V tomto ohledu máme k dispozici nějaké podklady od ČNB a dalších orgánů, které nyní analyzujeme. A zároveň banky nenaplnily v minulosti sliby, které daly. A to především, že tady bude fungovat určitý investiční fond, který ony budou plnit. Nás tedy k tomu vede situace na bankovním trhu, který by oproti ostatním státům podle nás mohl fungovat lépe. Nechci být konkrétní, ale my to téma máme formulované v několika variantách a primárně hledáme podporu v rámci vládní koalice. Souvisí to samozřejmě i s tématem rozpočtu na rok 2025. Pokud tady máme nějaké priority, ať je to školství, vnitřní bezpečnost, investice do energetické či dopravní infrastruktury, tak to jsou výdajové položky. A na ně musíme mít i nějaké příjmové položky. A zrovna u těch bank si tu intenzivní debatu dokážeme představit,“ uvedl už v květnu pro Echo první místopředseda hnutí STAN a poslanec Lukáš Vlček. O tom, jak nebezpečným konstruktem bankovní daň je, si můžete přečíst v textu zde.

Windfall tax se týká šesti největších bank, tedy České spořitelny, ČSOB, Komerční banky, UniCredit Bank, Monety a Raiffeisenbank, kdy hranice pro uvalení daně byla nastavena na šest miliard korun čistého výnosu z úroků. Dále se týká tří energetických skupin, tedy ČEZ, Energetického a průmyslového holdingu (EPH) Daniela Křetínského a energetické skupiny Sev.en Pavla Tykače a platí ji i největší tuzemská petrochemická společnost Unipetrol, která patří polské polostátní firmě PKN Orlen. Sazba WFT je 60 procent ze zisků, které o více než dvacet procent převyšují průměrný zisk let 2018 až 2021.

AUTOR: Markéta Malá

[ZDROJ](#)